

Aandacht en liefdevolle aanraking

Wel hulp krijgen bij wassen, aankleden, toiletgang en eten, maar niet bij seks? Thuiszorgverpleegkundige Loet Berkelmans vond dat een groot gemis en lanceerde een nieuw 'product': sekszorg. Seksueel verzorgenden komen bij cliënten thuis of gaan in een instelling op bezoek voor snoezelzorg of intiem contact.

Tekst Leonie van den Schoor Foto's Guido Bogert

Sinds een half jaar werkt Nicolette (31) als seksueel dienstverleenster in de zorg. Ze verrent cliënten die lichamelijke beperkingen, chronische ziektes of andere aandoeningen hebben. Liefkozend aanraken of even bloot naast hen liggen is soms al genoeg. 'Vaak hebben ze nog nooit lichamelijke warmte van een ander gevoeld', vertelt Nicolette. Het werk bevat haar goed, het is zelfs leuker dan ze van tevoren dacht. 'Het zijn zulke lieve mensen, ik vind het fijn om voor hen te zorgen en krijg er veel dankbaarheid voor terug. Je betekent écht iets voor ze. Meestal beginnen we met koffie drinken en over koetjes en kalfjes praten, daarna gaat het als vanzelf. Als ik voorstel om hen te gaan wassen, zijn ze supergelukkig. En ik neem altijd massageolie mee. Hun ogen beginnen dan te stralen als van een kind, het betekent zoveel voor hen. Op die manier zijn ze nog nooit aangeraakt.'

Waarom zou een gehandicapte of chronisch zieke wel hulp kunnen krijgen bij het schoonmaken van zijn huis en persoonlijke verzorging, maar is dat niet mogelijk als het gaat om seksuele behoeftes? Dat vroeg Loet Berkelmans zich al enige tijd af. Ze is verpleegkundige A en had meer dan tien jaar een bemiddelingsorganisatie in de thuiszorg. Daar zag ze

een grote behoefte aan hulp bij seks. 'Iedereen heeft het over seks, iedereen doet aan seks, maar als het gaat om mensen met beperkingen dan houdt het op bij praten over seks.' Vorig jaar startte ze FleksZorg, een bureau dat sekszorg biedt en bemiddelt tussen cliënten en seksueel dienstverleners. Naast de gezinsverzorgenden, huishoudelijk verzorgenden, bejaardenverzorgenden en kraamverzorgenden is er nu een nieuwe categorie: de seksverzorgenden. Sekszorg is absoluut niet te vergelijken met escortservice of prostitutie. 'Dat is appels met peren vergelijken', zegt Loet Berkelmans stellig. 'Sekszorg is een heel ander product. Het gaat niet alleen om seks, maar is veel breder. Het gaat ook om snoezelzorg, intieme aanrakingen. Er wordt veel meer gevraagd van seksverzorgenden: zo is verpleegtechnische kennis welkom, evenals seksuele vaardigheden en omgangskunde. Dat laatste is misschien nog het belangrijkste, meer nog dan bij andere verzorgenden. Het contact is immers zo intiem, ze moeten cliënten goed kunnen inschatten en aanvoelen.'

Een doorsnee buurvrouw, daarop lijken de seksueel dienstverleners van FleksZorg nog het meest. Geen wulps of uitdagende types dus. Flekszorg

20 TvV september 2006

heeft een bestand van veertig tot vijftig freelance seksverzorgenden, variërend in leeftijd van 22 tot 55 jaar. Sommigen komen uit de zorgsector, anderen uit de seksindustrie, weer anderen hebben een totaal andere achtergrond. Elke vijf weken is er een bijeenkomst waarop ze elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen uitwisselen. 'Dan kunnen ze hun verhaal kwijt en tips geven aan elkaar. Dat is nodig, want ze werken toch op een eilandje.'

FleksZorg werkt volgens een vast stramien. Tijdens een intakegesprek kunnen cliënten hun wensen kenbaar maken. Daarna wordt een zorgdossier aangelegd en een match gezocht. De seksverzorgende bereidt zich met behulp van het dossier voor op de afspraak, zodat ze weet met welke cliënt ze te maken krijgt en wat de wensen zijn. Zonodig krijgt ze ook instructies over de bediening van tilliften, beademingsapparatuur en andere hulpmiddelen. Na de afspraak krijgen zowel de cliënt als de seksverzorgende een telefoontje om te kijken of alles goed is verlopen.

'Rijk word je hier niet van. Je moet het echt vanuit je hart doen, anders kan het niet.' Net zoals alle freelancers van FleksZorg werkt Nicolette als zelfstandige. Ze moet haar eigen reiskosten betalen, zelf haar verzekeringen regelen, en haar inkomsten bij de belasting opgeven. Collega Fleur (27) kijkt anders tegen de financiën aan. Ze geeft het onomwonden toe: geld is de belangrijkste drijfveer voor haar werk als seksueel verzorgende. Ze studeert nog en kan een extra zakcentje goed gebruiken. Om haar collegegeld te betalen en voor wat extra dingen. 'Volgend jaar wil ik misschien in het buitenland studeren. Dat kost behoorlijk

'Verzorgenden kunnen baat hebben bij de invoering van seksuele dienstverlening'

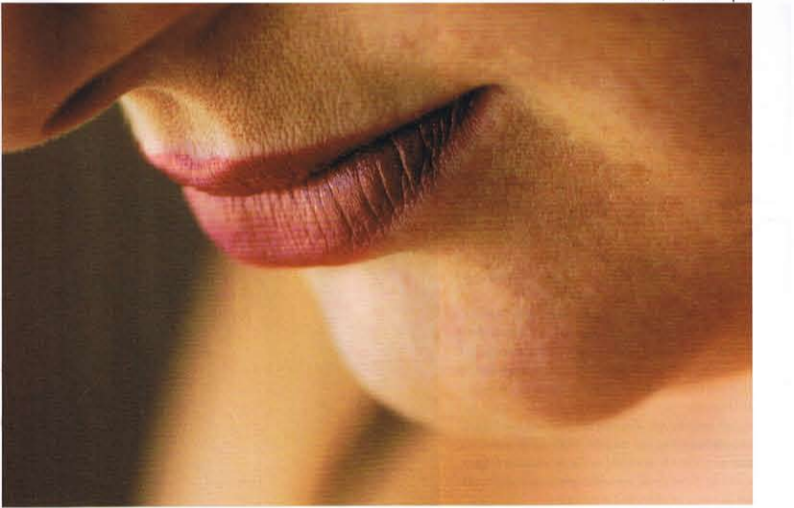
wat geld.' In een ander bijbaantje verdient ze als telefoniste iets meer dan 8 euro netto per uur, via FleksZorg is haar bruto uurloon 70 tot 95 euro. 'In eerste instantie wilde ik in de seksindustrie gaan werken, maar dat leek me toch te schimmig. Dit

Nicolette, seksueel dienstverleenster: 'Vaak hebben mijn cliënten nog nooit lichamelijke warmte van een ander gevoeld.'

werk is meer op vertrouwen en respect gebaseerd. Het sprak me aan omdat het niet puur om seks gaat. Je wordt beter behandeld dan in de seksindustrie, klanten waarderen je, ze zien je ook als mens.' Fleur is nog maar net begonnen met haar werk, ze heeft pas twee cliënten ontmoet. 'In het begin zag ik er enorm tegenop. Je gaat met een volslagen vreemde een intiem contact aan, dat is niet te bevatten. Maar mijn eerste cliënt was een heel aardige jongen van 20, hij stelde me eerst op mijn gemak. Vreemd genoeg was het heel leuk en gezellig. Het klikte onwijs goed.'

TvV september 2006 21

Dit werk laat Fleur niet koud, ook al doet ze het vooral om het geld. 'Het lijkt me onmogelijk om géén band te voelen met een cliënt. Zoals met die jongen van 20, hij heeft de ziekte van Duchenne, kan alleen zijn hoofd bewegen en heeft een beperkte levensverwachting. Overal heeft hij hulp bij nodig, bijna niets kan hij zelf. Zo heb ik nog meer respect gekregen voor gehandicapten met al had.'

Ze wil haar werk niet vergelijken met dat van verzorgenden in bijvoorbeeld de thuiszorg. 'Je werkt met dezelfde categorie mensen, maar daar houdt de vergelijking wel op. In essentie doe je hetzelfde werk als een prostituee. Toch is het anders: er bestaan geen rare machtsverhoudingen en dat is voor beide partijen prettig. Cliënten willen niet dat je hen betuttelt, je moet oprecht zijn en hen in hun waarde laten. Ook willen ze geen stereotype hoer over de vloer. Je bent meer een goede vriendin die even langskomt. Met een paar leuke extraatjes erbij.'

Pas twee keer seksuele gemeenschap heeft Nicolette gehad in het halve jaar dat Nicolette nu voor FleksZorg werkt. 'Soms geven cliënten bij het intakegesprek aan dat ze intiem willen. Maar als ik dan langskom heeft ze het toch niet. Het gaat hen

meer om aandacht en een liefdevolle aanraking. En bovendien: veel cliënten slikken medicijnen waardoor ze geen erectie kunnen krijgen.'

Verzorgenden in de thuiszorg en instellingen kunnen baat hebben bij de komst van seksverzorgenden. Ten eerste omdat ze nu kunnen doorverwijzen naar seksverzorgenden, een behoefte waarin vroeger niet kon worden voorzien. En ten tweede omdat seksueel getinte opmerkingen, een tik op de billen en andere ongewenste intimiteiten waarschijnlijk meer achterwege zullen blijven. Nicolette: 'Soms krijg ik van verzorgenden in een instelling te horen: die man was eerst niet te houden, sinds jij komt gedraagt hij zich veel beter.'

Overigens kloppen bij FleksZorg niet alleen mannen aan voor seksuele diensten, ook een enkele vrouw wil graag gebruikmaken van de nieuwe mogelijkheden. Maar de vraag van vrouwelijke cliënten is dermate klein dat het bestand van mannelijke seksverzorgenden ruimschoots voldoende is. Slechts 1 procent van de FleksZorg-clieënten is vrouw. Dat is vergelijkbaar met het aantal vrouwelijke cliënten in de seksindustrie. Nicolette: 'Vrouwen durven waarschijnlijk niet uit te komen voor hun behoefte aan seks. Voor hen is het taboe extra groot.'

22 TvV september 2006

Uit angst voor negatieve reacties of afwijzingen houden de meeste seksverzorgenden de aard van hun hun werk verborgen voor familie en vrienden. Fleur bijvoorbeeld heeft alleen haar allerbeste vriendin verteld over haar nieuwe bijbaantje. 'De rest zou het niet begrijpen.' Nicolette is een van de weinigen die het anders aanpakt. De meeste mensen uit haar omgeving weten dat ze - naast haar parttime baan als voedingsassistent in een ziekenhuis - als seksueel verzorgende werkt. Haar man staat volledig achter haar en brengt haar zelfs met de auto naar afspraken toe. Hij vindt het hoog tijd dat er een taboe wordt doorbroken. 'Iedereen moet toch een keer klaarkomen, dat is toch menselijk? Iemand die spastisch is kan het niet alleen, dat is heel frustrerend.' Ook haar oudste zoon, familie en vriendinnen zijn op de hoogte. Nicolette: 'Dit werk is mijn keuze en ik wil het graag. Gelukkig krijgt het steeds meer bekendheid, dat is een goede zaak.'

De tarieven die FleksZorg vraagt voor hun diensten beginnen bij 100 euro per uur voor snoezelzorg en kunnen oplopen tot 125 euro als ze 'intiem' willen gaan. Sommige cliënten krijgen dit vergoed uit hun persoonsgebonden budget of bijzondere bijstand, anderen niet. Dat is Loet Berkelmans een doorn in het oog. 'Ik streef naar een consistent vergoedingsbeleid voor de cliënten.' Ook het product sekszorg en de beroepsgroep van seksueel dienstverleners zijn nog in ontwikkeling. Berkelmans: 'Seksverzorgende is een nieuwe en volwaardige beroepsgroep die over veel vaardigheden moet beschikken. Ik maak me dan ook sterk voor een opleiding en een beroepscode.' Verder zoekt ze naar samenwerking met zorgprofessionals. 'Het product sekszorg is nog heel erg jong, we zouden best steun kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld van seksuologen en revalidatieartsen. Dan zouden we ons product verder kunnen ontwikkelen. Dat is dringend noodzakelijk.'

Nicolette en Fleur heten in werkelijkheid anders.

WWW
www.flekszorg.nl
(Voor mensen met een beperking
als seksverzorgende)